

Projekt „Jačanje kapaciteta institucije pučkog pravobranitelja“

Slijedom akreditacije institucije pučkog pravobranitelja kao nacionalne institucije za zaštitu i promicanje ljudskih prava sa statusom A u tijelima za ljudska prava UN-a obratili smo se specijaliziranoj agenciji za pružanje logističke podrške nacionalnim institucijama. Ekspertna skupina Agencije za razvoj Ujedinjenih naroda (UNDP), Regionalnog centra iz Bratislave, nakon studijskog posjeta Hrvatskoj krajem 2008. godine izradila je Procjenu kapaciteta institucije pučkog pravobranitelja. Temeljem preporuka ekspertnoga tima osmišljen je poseban projekt i potpisan ugovor s Uredom UNDP-a u Hrvatskoj za razdoblje 2010/2011. godine o podršci aktivnostima koje bi trebale dovesti do jačanja sposobnosti ove institucije da što bolje odgovori svojim novim zadaćama.

Jedna od aktivnosti navedenog projekta jest izrada studije o racionalizaciji sustava zaštite ljudskih prava u Hrvatskoj. Na nužnost izgradnje djelotvornijeg sustava zaštite ljudskih prava, bolje koordinacije rada među postojećim institucijama i jačanja krovne institucije (parlamentarni pravobranitelj) ukazale su već dosadašnje analize relevantnih međunarodnih institucija. Na to upućuje i jedan od zaključaka koje je usvojio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 10. srpnja 2009. prigodom rasprave o Izvješću pučkog pravobranitelja za 2008. godinu.

Zakonom o suzbijanju diskriminacije pučki pravobranitelj postao je od 1. siječnja 2009. godine krovno tijelo za suzbijanje diskriminacije i dobio nove ovlasti, ne samo prema upravnim tijelima, već i prema privatnim poslodavcima i pojedincima. Zakon također definira odnos pučkog s posebnim pravobraniteljskim institucijama te suradnju s organizacijama civilnog društva.

Pučki pravobranitelj dobio je 2008. godine akreditaciju kao „nacionalna institucija za zaštitu i promicanje ljudskih prava sa statusom A“, od strane Međunarodnog koordinacijskog tijela za nacionalne institucije za ljudska prava pri UN-u, uz uvjet da ispuni određene preporuke kako bi u potpunosti zadovoljio kriterije iz Pariških načela. Slijedom toga ova institucija treba preuzeti šire funkcije od onih koje po aktualnom zakonu posjeduje. Akreditacija, između ostalog, podrazumijeva suradnju s tijelima UN-a, monitoriranje, izvještavanje o provođenju već potpisanih međunarodnih konvencija o ljudskim pravima kao i poticanje vlasti da usvaja preostale međunarodne ugovore i standarde koji se tiču ljudskih prava.

U Hrvatskoj već postoji institucija koja djelomično pokriva aktivnosti nacionalne institucije – Centar za ljudska prava – kao što je organiziranje promotivnih i edukativnih sadržaja, iako nema akreditaciju jer ne udovoljava ključnim kriterijima iz Pariških načela (ne posjeduje samostalnost koju jamči Ustav ili zakon već je osnovana Uredbom Vlade kao javna ustanova).

Pučki pravobranitelj treba, dakle, po dvostrukoj osnovi, pored dosadašnje aktivnosti na zaštitu ljudskih prava, proširiti svoje ovlasti i na promotivne, edukativne i istraživačke aktivnosti iz djelokruga ljudskih prava. Logično se, stoga, nametnula ideja da se ove dvije institucije pokušaju čvršće povezati na neki od mogućih načina radi ostvarivanja većeg sinergijskog učinka u prvome redu prema korisnicima svojih usluga, odnosno građanima Republike Hrvatske.

Cilj projekta je istražiti i predložiti modalitete racionalizacije koji će pridonijeti: a) većoj djelotvornosti i koordiniranosti čitavog sustava zaštite ljudskih prava i b) jačanju kapaciteta

pučkog pravobranitelja koristeći postojeće (kompatibilne) resurse Centra za ljudska prava u zagovaranju, suradnji s nevladinim udrugama i promociji ljudskih prava. Analiza bi trebala pokazati da li je za jačanje institucije Pučkog pravobranitelja racionalnije koristiti postojeće resurse u okruženju ili tražiti nova sredstva iz proračuna za organiziranje dodatnih aktivnosti koje proistječu iz proširenja mandata.